REDACȚIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE in Brașov și a următórele Birouri de anunciuri:
In Viena: M. Dukes Nachf. Nox. Augenfeld & Emerich Lessner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicări mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de *Dumineca* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Dumineca* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 200. Brașov, Vineri 8 (21) Septemvrie. 1900.

Din causa sfintei sărbători de mâne, Vineri, Nasc. Préc. Maria, diarul nu va apăré până Sâmbătă séra.

Fișpanii.

II.

Dér se audim, ce mai dice „Magyarország“:

„Cu ocasiunea primei fusiuni libertatea opiniunei în patria nóstră a fost pusă sub carantină. Nu vorbesc de opiniunea de pe hârtiă. Acésta ca și paserea în sbor, ca uliul, póte se țipe când îi place, și răpesce când vré. Póte răpi onórea privată pe față, fără a fi împiedecată de autoritate. Pe hârtiă, libertatea e mare. Condeiul este o unéltă mititică; încape și prin gura cheii. Dér mica unéltă este aptă de a comite mari impertinențe. Insě dincolo de hârtiă, în *viață*, s'a pus lăcat pe opiniune. Lăcatul acesta l'a făurit sistemul de corteșire al unui pătrar de veac și pentru mai sigura aplicare l'a pus în mâna fișpanilor...

„In limba politică manipularea cu acest lăcat se numesce putere discretă. Capacitatea cea mare de desvoltare a acestei puteri discrete, a ajuns c'o periciósă siguritate până la regimul terórei. Tóte interesele private au ajuns pe mâna fișpanilor. Independența cetățenéscă a încetat... Nu poți face un pas, ca se nu te lovesci de Ilustritatea sa cu lăcatul în mână“.

Dér ce se dică naționalitățile despre libertatea opiniunei și despre libertatea cetățenéscă; ce se dică, când diarele lor nu mai scapă de procesele de pressă; când poporului nu-i mai este permis a-se aduna și a-se sfătui asupra intereselor sale de viață; când terórea merge până a opri ținerea de baluri, serate, ba chiar dela casa Domnului ómenii sunt reținuți, prin gendarmi?

Ridicatu-și-a vre-odată Nicolae Bartha, independist și mare adorator al opiniunei libere și al independenței cetățenesci, vocea sa ca deputat, și muiatu-și-a péna vre-odată pentru a scrie, în calitate de diarist, în contra volniciilor, ilegalităților și brutalităților, ce se comit aprópe dilnic față de nemaghiari de către guvern și organele sale? Séu cugetă el și soții sei diariști maghiari, că în aceeași țéră cinci milióne de cetățeni pot avé libertatea opiniunei și independența cetățenéscă curată și neștirbită, pe câtă vreme aceste sunt sugrumate la dece milióne de concetățeni într'un mod vrednic de evul mediu?!

Dér se vedem cum se tânguesce Bartha mai departe:

„....Aceste miserabile obiecte de dare — căci obiecte de dare suntem și nimic alta — citesc losinca: drept, lege, dreptate și aștéptă întruparea cuvêntului. Privesc în jur se vadă, cine va împlini cuvêntul. Cu sperantă ardětóre cutrieră coridórele casei comitatului. Pândesc după liberator, după bărbatul, care se nu le reamintéscă forța brutală, pe care se-l pótă privi cu ochi buni, în care se se pótă încrede, care se cinstéscă dreptul și se respecteze legea. Ei dau însě de acela, care de atâtea ori le-a umilit consciența de sine cetățenéscă, din partea căruia au avut se sufere așa de mult, care a desprețuit libertatea constituțională prin suprimarea liberei opiniuni. Și věd eșind și intrând la „Măria Sa“ pe aceleași figuri ale clicei, cari cu sfatul, cu șoptele, cu lingușirea tractéză și acum pe „Măria Sa“... Rěnduesc lucrurile, strică relațiile, înlătură de pe teren elementele în care nu se pot încrede, ca și mai înainte“....

Tótă vorba adevěr pentru d-vóstrě, cari nu vě țineți de clică. Dér pentru naționalități, cari nu numai că nu se țin de clică, dér se luptă în contra ei, apěrând pe viață, pe mórte limba și naționalitatea lor? Câte au se sufere popórele nemaghiare dela fișpanii voștri și dela clicele lor, ba dela tot sěrântocul de solgăbirěu și notar, pe care-l taie capul — și pe care nu-l taie capul adi — se mântuéscă patria maghiară.

Dér se vedem cum sfîrșesce Bartha:

„Acésta pricepere și vedere a fișpanilor a produs'o lucrarea distrugětóre de moravuri politice a unui timp îndelungat. Inima și creerul lor s'a umplut cu misiunea de-a corteși, de-a țese intrigi, de-a împărechia. Nivelul cel inferior al ambițiunilor, nu i-au împintenat pe alt teren de lucrare. Ei nu se schimbă, fiind-că nu se pot schimba. Décă Szell nu pretinde dela ei serviciu josnic de corteș, îl va pretinde altul, și ei vor încdina într'acolo, unde pot se-și desvólte facultatea lor de lucrare și înclinările lor politice ignobile... A aștepta dela fișpani se se desbrace de ființa lor originală, este o dorință deșartă. Aerul lor, sentimentul de datoriă al lor, onórea lor politică sunt acelea în care i-a educat sistemul Tisza-Banffy. La asta ei nu vor renunța, căci nu pot se renunțe. Pe lângă administrarea unor bărbați cu asemenea educațiă, dreptul, legea și dreptatea rěmân numai pe hârtiă“.

D'apoi cine a crescut pe fișpani așa cum îi caracteriséză atât de nimerit redactorul lui „Magyarország“, décă nu Bartha Miklos și pressa jidano-maghiară? Óre nu acésta pressă a strigat și strigă mereu după fișpani *„energioși“* în contra naționalităților? Nu acésta pressă a preamărit volniciile lui Banffy, ale pașalei de odinióră dela Deșiu și Bistrița-Năsĕud? Nu acésta pressă a făcut din nulitatea regnicolară, din fișpanul Banffy, cu continuele ei preamăriri un bărbat providențial „mântuitor de patriă“, președinte al dietei, și în cele din urmă ministru-președinte al Ungariei — ca apoi tot ea se țipe ca din gura șérpelui mai târdiu contra lui, când fișpanul devenind mare bărbat de stat, își aplica „priceperea“ și „vederile“ sale nu numai în potriva „Valahilor“, ci—ca variațiune—și în contra patrioților patentați cari nu vréu se se dea după pěr.

Nu vedeți, voi patrioților patentați, nici din acésta tânguire fórte adevěrată a profetului dela „Magyarorszag“, că câte rele au ajuns se bântue biata țéră tóte vin dela voi, cari monopolisați tótă puterea și tóte drepturile în ea?

Când veți ajunge și voi odată se sciți, ce scie tótă lumea, și se vedeți, ce vě stă deschis înaintea ochilor în tóte statele adevěrat libere: că cetățenii unui și aceluiași stat numai toți împreună pot se fiă liberi și stăpâni peste destinul lor; ér făcêndu-se unul stăpân peste celalalt, unul domn, celălalt ilot, — vor ajunge cu toții în robiă. Așa a fost de când e lumea și așa va fi și d'aci încolo.

Noi Românii, cetind aceste tânguiri ale lui Bartha asupra fișpanilor, am puté dice nu fără reson: „Székely támad, Székely bánja“.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

(12)

Antropomorfism și antiantropomorfism în limba română.

(Urmare.)

Umerii, indicând părțile laterale mai înalte ale unui obiect, se aplică antropomorfic în espresiuni ca: umerii dealului, umerii casei etc.

Spate. Antropomorfic se vorbesce de spate mai la tóte obiectele, înțelegêndu-se partea posterióră în oposițiune cu fața: spatele muntelui, spatele scaunului etc.; se se compare espresiuni ca: a ataca, a veni *dela spate* etc. Tot aici aparțin și numiri botanice, ca *spata dracului* (Polypodium filix mas) etc. Spata ca morfologiă e o formă pluralică isolată a singularului *spate*[1]). Spată, afară de partea resboiului, cu care se bate urzéla pânzei, indică de regulă partea dinapoi a obiectelor, servesce de razim. In sensul acesta se aplică mai ales forma ***spătar***: spătarul scaunului. De aici apoi sensul general de proptea, sprijin, și în sensul acesta se folosesce mai ales pluralul *spete*: a'avea spete. — ***Spăticel*** *(spăcel)* este numele poporal al corsetului. — Tot de spată se ține ca etimologie și substantivul ***spetéză*** (format cu sufixul — éză, ca și gălbéză, foféză etc.), indicând în genere ori-ce scândură subțire, ce servesce de sprijin diferitelor obiecte: *spetezele smeului, jugului, ferestei*; *speteaza carului* etc. — Sinonim cu spate este substantivul ***dos***, care asemenea dispune de o estinsă aplicațiune antropomorfică: dosul cărții, dosul muntelui, dosul postavului etc. In special sunt de remarcat următórele antropomorfisme degenerate ale dosului, reduse la funcțiunea unor simple adverbe: *din dos*, dinapoi; *pe dos*, pe ascuns séu anapoda; tot sensul de anapoda îl are și *de-andosele*. — Tot aici aparține ca sens și substantivul ***spinare***, indicând partea mai rěsărită a spatelor. Același sens îl are și ca antropomorfism: sub *spinare de deal* nu se înțelege dosul, partea posterióră a dealului, ci o culme estinsă de deal, ce se întinde orizontal séu se înalță treptat.

Cósta indică antropomorfic partea laterală mai ales inclinată a obiectelor: cóstele mării (malul); cóstele dealului (margini piezișe); cóstele oștirei (flancul) etc. Se se compare adverbul: *din cóste*, din laturi. ***Costiș*** ca substantiv are sensul esclusiv de cóstă de deal; ca adjectiv e indentic cu piezis: malurile costișe ale mării. — Sinonim cu cóstă este ***laturea***, care ca antropomorfism indică una din cele două margini ale obiectelor: laturea carului. Mai usitate sunt adverbele antropomorfice: *în laturi, din laturi*.

Șold obvine ca antromorfism numai în forma ***șoldă*** și anume în espresiunea: *a umbla cu șolda*, adecă a umbla cu înșelătorii. Șoldiș însemnéză șchiopătând, ér șoldit, șoldiu e sinonim cu spetit, schiop; e probabil deci că sensul fundamental al espresiunei: a umbla cu șolda, a fost: a nu umbla drept; apoi figurat a nu umbla cu dreptate, a înșela. — ***Șoldină*** se numesce în graiul poporului nostru rěcéla de șolduri, ér ca termin botanic șoldină e sinonim cu șerpariță (Polygala séu Sedum acre.)

Picior indică ca antropomorfism partea inferióră, pe care se sprijinesce obiectele: piciorul mesei; scanului: picior de munte, de plaiu etc. Picior indică și o měsură în graiul poporului nostru.[1]) Numiri botanice, formate cu antropomorfismul picior, sunt: piciorul caprii (Aegapodion), piciorul vițelului (Arum), piciorul cocoșului etc.

Talpă indică antropomorfic fundamentul obiectului: talpa casei; talpa muntelui; talpa saniei; talpa de ghete etc. In special *talpa Iadului* se numesce în mitologia poporală română tartorul dracilor, cel mai împelițat diavol e mama dracilor, de aici apoi figurat: o babă afurisită; *talpa gâștei* se numesce în limbagiul familiar ori ce măsgălitură cu cernélă și în special iscălitura. Se se compare următórele numiri botanice: talpa gâștei (Chenopodium), talpa ursului (Acanthus) etc.

Călcâiu se aplică antropomorfic la înaltăminte, ciorapi; isolat se dice și călcâiul muntelui, sinonim cu talpa muntelui.

Unghie obvine ca antropomorfic numai în numiri botanice: unghia găinii (Astragallus), unghia paserei (viola declinata) etc. apoi în derivațiunea ***unghișóră***, umflătură sub limbă (o bólă, germ. Frosch.)

(Va urma.) NICOLAE SULICĂ.

[1]) Se se vadă la antiantropomorfisme etimologia cuvêntului spată.

[1]) Mesurile antropomorfice mai cunoscute la poporul nostru sunt: a) *deget, palmă, schiopă, cot, picior (urmă)* ca měsuri de lungime; b) *mână, pumn, braț* (un braț de lemne); *gură* (o gură de apă), ca měsuri cantitative séu de capacitate; c) *falce* (din lat. falx, falce(m), forma originală etimologică a substantivului falcă, ca měsură de suprafață.

Sĕrbările din Blaşiŭ.

(Raport special al „Gazetei Transilvaniei“.)

Blaşiŭ, 17 Septemvrie.

S'au împlinit doue sute de anĭ, de când sub metropolitul *Atanasie* s'a făcut unirea cu Roma, ale cărei resultate pentru noi Românii sunt cunoscute. Prin ea se deschid porţile lumei civilisate din Apus şi pentru Românĭ; în urma ei se înfiinţéză cele dintâiŭ şcóle românescĭ mai sistemisate, carĭ crescură şi au dat neamului o mândră pleiadă de bărbaţĭ erudiţĭ, abnegaţĭ şi pururea pătrunşĭ de datoria lor către biserică şi naţiune, gata chiar de a-şĭ jertfi şi viaţa pentru binele, luminarea şi înaintarea poporului.

Provincia metropolitană română unită şi fiiĭ sĕi au ţinut sĕ sĕrbătoréscă acésta dată memorabilă din trecutul séu şi cu ḑiua de adĭ s'a înaugurat şirul acestor serbărĭ, despre care viu sĕ vĕ raportez.

Cei chemaţĭ.

La acest Sinod provincial au fos chemaţĭ următórele persóne înalte bisericescĭ:

a) Din archidiecesă: Ioan M. *Moldovan*, preposit capitular, Dr. Ioan *Raţiu*, Simeon P. *Mateiŭ*, Iosif *Hossu*, Dr. Augustin *Bunea*, Dr. Vasile *Hossu*, canonicĭ metropolitanĭ, Basiliu *Raţiu*, rector seminarial, Iacob *Macaveiŭ*, vicariul Făgăraşului, Nicolae *Solomon*, protopopul Ludoşului şi Dr. Isidor *Marcu*, secretar metropolitan.

b) Din diecesa Orădii-marĭ: Escelenţa Sa Episcopul Mihail *Pavel*, Dr. Aug. *Lauran*, Moise *Neşiŭ*, canonicĭ, Ioan *Butean*, dir. gimn. din Beiuş, şi Dr. Felician *Bran*, archidiacon în Careii-marĭ.

c) Din diecesa Gherlei: Esc. Sa Episcopul Dr. Ioan *Szabo*, Ioan *Papiu*, preposit, Ioan *Georgiu*, canonic, Alimpiu *Barbulovicĭ*, vicariul Şimleului, Tit *Bud*, vicariul Sighetului, Dr. Ioan *Pop*, vicariul Năsĕudului, Vasile *Pordea*, secretar episcopesc şi *Pásztori*, egumenul mănăstirei dela Bikszád.

d) Din diecesa Lugoşului: Il. Sa Episcopul Dr. Demetriu *Radu*, Beniamin *Densuşian*, Ioan *Boroş*, canonicĭ, Nicolae *Nestor*, vicariul Haţegului, George *Telescu*, protopop în Arad şi Iuliu *Raţiu*, protop. în Orăştie.

Sosirea Episcopilor.

Şirul celor sosiţĭ pentru Sinod l'a început Il. Sa Episcopul *Radu*, care a sosit în Blaşiŭ, însoţit de fratele sĕu Dr. Iac. *Radu*, Sâmbătă în 15 Sept. d. a. la órele $2^1/_2$. La gară a fost întîmpinat de Dr. Augustin *Bunea*, Dr. Vasile *Hossu*, Dr. Isidor *Marcu*, A. C. *Domşa*, Dr. Ioan *Raţiu*, şi Dr. Elie *Dăian*. Prea Sânţia Sa Episcopul *Pavel* a sosit Duminecă în 16 Sept. nóptea la ora 1, însoţit de *Lauran* şi *Neşiŭ*, şi directorul *Butean*, ér Lunĭ în 17 Sept. d. a órele $2^1/_2$ a sosit P. S. Sa Episcopul *Szabó*, însoţit de secretarul sĕu, canonicii *Papiu* şi *Georgiu* şi vicariul Şimleului, fiind întêmpinaţĭ de Dr. Vas. *Hossu*, Dr. Isidor *Marcu*, Dr. Ioan *Raţiu*, Dr. Iuliu *Maniu*, Dr. Florent *Mihalyi* de Apşa şi alte multe persóne fruntaşe.

Óspeţii.

De Sâmbătă şi până adĭ în 17 Sept. n. continŭ sosesc membri Sinodului şi numĕroşĭ ospeţĭ fruntaşĭ, din tóte părţile. Pe tóte stradele Blaşiului se pot vedé óspeţĭ din afară, cunoscuţĭ şi necunoscuţĭ. Dintre óspeţĭ remarcăm următórele persóne: Esc. Sa Episcopul latin al Ardealului conte Carol Gustav *Majlath* cu secretarul sĕu conte *Toldalaghi* şi canonicii Simeon *Kovács* şi Ignaţiu *Gergely*. Fratele Esc. Sale, Petru *Mihalyi*, deputat dietal şi nepoţii Escel. Sale Dr. Florent *Mihalgi*, şi G. *Mihalyi*. Protopopii Grigore *Puşcariu*, (Beclean), Petru *Uilăcan* (Reghin), Iuliu *Montani* (Zlatna), *Dobrescu* (Sebeşul săsesc), Ioan *Haţĕgan* (Dêrgea), Artemiu *Codarcea* cu familia (Turda), Ioan *Moldovan* (Medieş), *Raicu* cu familia (Teaca), *Antal* cu familia (Beiuş), Ilie *Câmpean* (Giurgeu St. Miclăuş). I. *Stoica* (Pogăceaua), L. *Pascu* (D.-St.-Mărtin), *Candale* archidiacon (Borgo-Bistriţă). Apoi preoţii Gr. *Sêrbu* (Teiuş), Const. *Lucaciŭ* (Geojib), I. *Serbac* (Gherţa-mică), *Fanea* (Saraseu), S. *Balea* (Săpânţa), Gherasim *Domide* cu familia (Rodna), Corn. *Ieaha* (Chizdia), *Şerban* (Fizeş), Petru *Suciu* cu familia (Săbad), *Hodârnău* (Pata), Hieronim *Man* (Băgău), *Lengyel* cu familia (Gitin), Moise *Brumboiŭ* (Tohanul vechiŭ), Ariton *Popa*, (Bucium), Enea P. *Bota* cu familia (Şard), *Zugrav* cu familia (Lugoş), *Frenţ* (Lugoş), Victor *Macaveiŭ* (Făgăraş) etc.

Iuliu *Bardoşi* inspector de şcóle în pensiune cu familia (Sibiiu), Dr. Nic. *Şerban*, deputat dietal (Făgăraş), Bas. *Podóbă*, director de bancă, cu familia (Cluşiŭ), *Zehan*, advocat (D.-St.-Mărtin), I. *Beres* oficial (Cluşiŭ), *Dr. Bran*, advocat, cu familia (Teaca), Anchidim *Şoldea*, căpitan, cu familia (Seghedin), Dr. Teodor *Bulc*, profesor (Beiuş), George *Vêrtic*, pretore (Bistriţă), *Dr Murèşan*, medic (Beiuş), *Breban*, jude cercual (Alba-Iulia), Dr. Al. *Fodor*, medic (Alba-Iulia), *Dr. Anca*, medic (Ofenbaia), Dr. Ioan *Harşa*, advocat (Reghin), Ivsif *Orga*, comptabil de bancă (Jibău), Cornel *Crişan*, învĕţător (Teiuş), ş. a. ş. a.

Congregaţiunea prosinodală.

După-ce s'au întrunit cei chemaţĭ la Sinodul provincial, Lunĭ în 17 Sept. d. a. la órele 4 s'a ţinut o congregaţiune prosinodală în sala consistorială din reşedinţa metropolitană, în care s'au dispus cele necesare la deschiderea Sinodului.

In acéstă congregaţiune:

1) Părinţii Sinodului, îmbrăcaţĭ în ornatul lor propriu, anume Episcopii cu epatrachir, mandie şi camilafcă; ér ceilalţĭ în ornatul lor preoţesc, anume cu grecă séu cu paliu eclesiastic, au ocupat locurile ce le competeau la masă, în a cărei frunte a presidat Metropolitul, şi după aceea s'a cântat „Impĕrate ceresc Mângăitorule“.

2) Metropolitul a ţinut o vorbire acomodată acestei congregaţiunĭ.

3) Finind Metropolitul vorbirea, cu consensul Episcopilor presenţĭ a provocat pe toţĭ membri Sinodului a-şĭ face promisiunea solemnă *„de-a ţiné secretele Sinodului“*, recitând formula următóre:

„Promit pe credinţa preoţéscă, că voiŭ ţiné în secret religios şi sub tăcere absolută tóte acelea, carĭ vor fi cetite, desbătute, pertractate şi decretate atât în congregaţiunile generale, cât şi în sesiunile publice ale acestui Sinod al Provinciei eclesiastice de Alba-Iulia şi Făgăraş, nicĭ voiŭ descoperi din acelea nimĕnui nimica înainte de a-se publica acelea pe calea sa, la timpul prefipt, cu modalitatea prescrisă“.

4) După aceea a provocat pe Părinţii Sinodului, ca sĕ alégă pe oficialii Sinodului, apoi s'au ales:

a) Juḑii exenţiunilor şi ai căinţelor;

b) Promotorii Sinodului;

c) Secretarii Sinodului;

d) Notarii Sinodului;

e) Magistrul ceremoniilor Sinodului;

f) Teologii şi canoniştii Sinodului;

g) La mandatul presidiului secretarul prim al Sinodului a provocat pe deputaţii capitulelor şi pe cei chemaţĭ la Sinodul provincial, sĕ-şĭ producă documentele credenţionale de procuraţiune, respective de chemare, carĭ presentându-le, presidiul le-a încredinţat unei comisiunĭ verificătóre;

h) După aceea Metropolitul a întrebat pe Părinţii Episcopĭ, de sciu pe cine-va, că ar fi absent, cu tóte că este obligat a fi de faţă la Sinod. Cei chiemaţĭ la Sinod toţĭ au fost de faţă, afară de egumenul *Pásztori* dela Bikszád şi afară de Dr. Ioan *Pop*, vicarul Năsĕudului, care din causă de morb nu a putut fi present. După aceea a raportat comisiunea verificătóre despre aceia, ale căror litere credenţionale şi respective de chemare s'au aflat în ordine, şi toţĭ cei chiămaţĭ s'au declarat de membri ai Sinodului.

i) Finindu-se tóte acestea, Metropolitul a presentat spre cetire decretele preparate pentru sesiunea primă, şi anume:

α) Decretul deschiderei Sinodului; *β*) Decretul mărturisirei credinţei; *γ*) Decretul despre modul vieţii pe timpul Sinodului; *δ*) Decretul de a nu prejudeca; *ε*) Decretul de-a nu discede; *φ*) La tóte acestea s'a cerut consensul Părinţilor Sinodului.

Şi cu acestea congregaţiunea prosinodală s'a terminat la orele $5^1/_2$.

Iluminarea şi conductul.

Pe la $6^1/_2$ trei bubuiturĭ de trĕscurĭ au dat signalul pentru iluminarea oraşului. In câte-va minute întreg Blaşiul era scăldat într'o lumină feerică. Orĭ pe unde mergeai, tot ferestrii iluminate şi împodobite cu florĭ. In special ofereau un spectacol frumos edificiile din faţa pieţei, institutele de învĕţământ şi biserica catedrală, care prin icónele din ferestrile frontispiciului atrăgeau sute şi sute de privitorĭ. Una representa pe Metropolitul *Atanasiu*, alta pe Metropolitul *Victor*, ér cea din mijloc pe Sfinţia Sa *Papa Leo al XIII.* Transparente frumóse erau la cassa centrală într'o feréstră cu inscripţia: *18 Septemvrie 1700. Metropolitul Atanasiu*, ér în cealaltă inscripţia: *18 Septemvrie 1900. Metropolitul Victor*, şi de-asupra o mitră, o cruce şi un toiag archieresc. Asemenea frumósă era şi decoraţia transparentă dela Consum, cu inscripţiunea: *Uniţĭ sĕ fim în cuget, uniţĭ în Dumneḑeu. Prin unire la putere şi mărire.*

La órele 7 a plecat conductul de torţe compus din 300 de inşĭ, pompierĭ, inteligenţa din Blaşiŭ-oraş şi tinerii ţĕranĭ din Blaşiŭ-sat, Plecarea s'a făcut din capul de jos al stradei-marĭ, apoi în sunetul musicei a traversat strada-mare, strada tipografiei, a încunjurat piaţa şi apoi a ţinut spre reşedinţa metropolitană. Era ceva înălţător: pretutindena pe unde trecea conductul sute de privitorĭ, continue strigăte de *„Sĕ trăéscă“*, întrerupte de bubuiturile trĕscurilor!

Ajunşĭ la reşedinţă, în pórtă sta pe un podiu Esc. Sa Domnul Metropolit încunjurat de Episcopii *Pavel*, Dr. *Szabo*, Dr. *Radu* şi *Majlath* episcopul latin dela Alba-Iulia. Mulţimea vĕḑêndu-i a erupt în sgomotóse şi repeţite urărĭ de *sĕ trăiéscă*, carĭ domolindu-se, oratorul comitetului arangjator al festivităţilor, Dr. Alexandru *Pop* medic archidiecesan, a vorbit în numele oraşului şi a salutat pe ilustrii Archierei sosiţĭ la Blaşiŭ spre a jubila şi a se sfătui împreună în Sinod. Oratorului a rĕspuns emoţionat Esc. Sa Metropolitul cu cele mai frumóse cuvinte. Apoi între sunetele musicei, conductul s'a reîntors şi încunjurând cuadratul dintre piaţă, şi strada lungă, s'a reîntors în piaţă, unde s'au ars torţele şi la órele 8 s'au resfirat toţĭ pe la ale lor.

Séra de cunoscinţă.

La órele 9 s'au adunat óspeţii la hotelul „Univers“, unde făcênd cunoscinţă unii cu alţii au petrecut câte-va momente. Este de însemnat, că tot atuncĭ şi tot acolo s'au întêlnit şi aceia, carĭ au absolvat gimnasiul din Blaşiŭ înainte de asta cu 12 anĭ; unii dintre dênşii au luat parte la convenire dimpreună cu soţiile.

(Va urma.) *Raportor.*

Monarchul şi marina. Din Viena se anunţă, că un ordin de ḑi, cu data de Marţĭ, arată recunoscinţa împĕratului către marina de rĕsboiŭ, care a purtat cu gloriă drapelul austro-ungar în Extremul Orient, şi mulţumesce călduros armatei pentru credinţa şi abnegaţiunea sa. Ordinul de ḑi constată, că fericirea şi mândria Casei imperiale se razimă pe legătura aceea, care face sĕ dăinuiéscă ceea-ce a fost clădit în cursul secolelor.

Din Austria. Despre conferenţa şefilor de partide germane s'a publicat un comunicat în care se spune, că toţĭ cei de faţă au fost convinşĭ de necesitatea *susţinerii solidarităţii germane*, în cadrul căreia au loc toţĭ aceia, carĭ sunt gata a lupta pentru drepturile poporului german şi pentru unitatea Austriei. Declaraţiile din urmă ale partidei Cehilor tinerĭ cu privire la dreptul public boem, trebue se întăréscă pe toţĭ în hotărîrea, ca la alegerĭ sĕ ia posiţiă pentru *germanism* şi pentru unitatea Austriei. In primul rênd — sfîrşesce comunicatul — trebue sĕ ţină fiă-care German la stabilirea pe cale legală a limbei germane ca limbă mijlocitóre.

Bulgarofilismul lui Jancso Benedek. In *„Budepesti Hirlap“* dela 19 Septemvrie *Jancso* Benedek se ocupă éräşĭ în felul sĕu cu cestiunea macedoneană, încercând sĕ arate resensul, ce l'ar fi produs „propaganda română“ în Macedonia. Jancso nu se sfiesce a sustiné din nou, că *„România însa-şĭ a aruncat mai întâiŭ tăciunele în Macedonia şi a aţîţat mereu disordinea şi neliniştea acolo, ér acum, ca paznica ordinei şi a păcii pretinde ca marile puterĭ sĕ desarmaze pe Bulgarĭ în Macedonia* şi ast-fel singură sĕ rĕmână fără concurent pe acest nou teren de emulaţiune a statelor balcanice“....

Prin acésta *bulgarofilismul* d-lui Jancso s'a pus din nou într'o lumină cât se póte de tristă şi vrednică de compătimit.

Conflictul României cu Bulgaria.

In cercurile judecătorescĭ se dă ca sigură scirea, că cel mai târḑiŭ mâne ordonanţa definitivă în afacerile asasinatelor lui Fitowsky şi Mihăileanu şi complotul bulgar, va fi trimisă la camera de punere sub acusaţiă.

*

O telegramă din Sofia, 18 Sept. spune:

In urma intervenţiunii guvernului sêrbesc, *Boris Sarafoff* a fost chemat înaintea procurorului din Sofia pentru a fi cercetat asupra unei scrisorĭ, care se află în dosarul instrucţiunei criminale, ce se instruesce în România şi privitóre la un atentat în potriva regelui Alesandru.

Sarafoff a respins acusaţiunea adusă în contra lui şi a cerut sĕ se presinte scrisorile, pe care le declară false.

*

Comandantul garnisónei din Turtucaia, major *Marcoff*, a réspuns cu cea mai perfectă curteniă comandantului garnisónei române dela Olteniţa, care il încunosciinţase despre incidentul focurilor trase de pe malul drept al Dunărei asupra unei patrule române.

Maiorul Marcoff asigură în rĕspunsul sĕu, că anchetéză casul şi că a dat ordin, ca asemenea incidente sĕ nu se mai întêmple în viitor. D-sa învită pe inginerii românĭ a-şĭ urma în linişte lucrările hidraulice, ce esecută în Dunăre.

*

„Politische Correspondenz“ primesce din Constantinopole scirea, cum-că în urma atacului făptuit de un emisar al comitetului macedonean în contra unui preot bulgar, pentru a-i stórce banĭ, perchisiţiunĭ s'au facut. S'au aflat scrisorĭ compromiţătóre la Bitolia şi în mai multe alte localităţĭ ale vilaietului. S'au făcut mai multe arestărĭ. Garnisóna din Bitolia a fost întărită.

*

Despre înarmările Bulgarilor se mai afirmă, că la Rusciuc s'a ridicat un şanţ de vre-o 200 metri pentru aşeḑarea tunurilor şi muniţiunilor.

Reserviştii bulgarĭ au primit ordin sĕ fiă pregătiţĭ pentru orĭ-ce moment, căcĭ „patria le cere sĕ aducă jertfe“.

Se ḑice, că printre Bulgarĭ sĕ cântă cântece rĕsboinice şi se fac rugăciunĭ, ca ḑiua atacului sĕ soséscă cât mai curênd.

Incât privesce înarmările bulgare se anunţă de altă parte, că ele se fac în vederea unei marĭ rescóle, ce e în ajun se isbucnéscă din causa legii pentru dijmă, care a surescitat poporul în mare mĕsură.

*

Trei Bulgarĭ au fost trimişĭ Marţĭ peste graniţă, prin punctul Giurgiu, pe basa unor decisiunĭ administrative.

Viitorul consiliu de miniştri se va ocupa de câte-va elpulsărĭ nouĕ, cerute de ministerul de interne.

*

Erĭ a fost espulsat prin punctul Giurgiu escrorul Cazacoff, după-ce s'a constatat, că şĭ a întrebuinţat cele câte-ve ḑile, ce i-au fost acordate, pentru a-şĭ regula afacerile, pentru a face nouĕ escrocherii. Alaltăerĭ au mai fost espulsaţĭ următorii Bulgarĭ: Georghe Costof, Ioachim Anastasiu, Ştefan Simla şi Bojin, aflaţĭ fără nicĭ un rost.

•

Principele *Ferdinand* al Bulgariei a sosit în 17 l. c. séra la Sofia, de unde a plecat îndată la Varna.

Mama principelui, *Clementina de Coburg*, a sosit alaltăerĭ séra în *Viena*.

Interviewurĭ interesante.

Cei din Sofia, ba până și „iluștri“ bărbațĭ din comitetul revoluționar bulgar și-au aflat o minunată achisiția in gazetarii dela pressa jidano-maghiară. Ḑilnic vedem publicându-se prin foile din Budapesta interviewurĭ și articulĭ favorabilĭ causei comitetului revoluționar macedo-andrianopolitan. Printre cei ce îmbrățișéză ingrata causă a Sarafoffilor vedem, că s'a înrolat și *„Revue d'Orient et de Hongrie“*, ḑiar jidano-maghiar scris în limba francesă și care apare în Budapesta. In nr. dela 10 Septemvrie, numĕr curat bulgăresc, „Revue d'Orient et de Hongrie“ publică mai multe interviewurĭ (cu Ivancioff, Radoslafoff, Karaveloff și Sarafoff) precum și o amĕnunțită scriere a impresiilor. ce le-a primit redactorul sĕu în călĕtoria la Sofia. Étă — după „Timpul“ din Bucurescĭ — un resumat din aceste impresii:

In conflictul cu România, cabinetul bulgar este sprijinit de țéra întrégă. Publicistul maghiar a avut ocasie sĕ vorbéscă cu tot felul de ómenĭ, și nimenĭ nu i-a spus, că „guvernul ar trebui sĕ se supună pretențiilor românescĭ, permițĕnd ast-fel unui stat vecin sĕ esercite o influență directă în afacerile interióre ale Principatului“. Poporul bulgar păstréză o atitudine seriósă și demnă, ca unul ce are consciința propriei valorĭ și încredere în dreptatea și puterea lui. Dovada peremptorie a publicistului maghiar este următórea: în grădina municipală din Sofia cântă o escelentă orchestră română, care strînge mulțĭ golognaĭ, ér la restaurantul „Raiului Roșu“, unde cântă musica gardei princiară, când se intonéză imnul „Șumi Marița“, „sonor, antrenant și belicos“, tóte fețele bulgare se înviorézā.

Trecem peste interviewurile d-lor Ivancioff și Radoslavoff, carĭ au convins pe redactorului *„Revue d'Orient“*, că Bulgaria urméză o politică sănĕtósă și rațională. Lăsăm de asemenea în umbră convorbirile cu oposanții Zankoff și Karaveloff, ca sĕ ne oprim asupra declarațiilor lui Sarafoff, fiind-că de fapt acesta e personajul cel mai important în Bulgaria, personaj, care din câte se vĕd, conduce politica cea mare a principatului vecin, ér pe aceia, carĭ îi stau în cale, îi suprimă pur și simplu.

„Nu-mĭ pot esplica, a ḑis domnul Sarafoff, atitudinea pressei maghiare în cestiunea ḑilei, și nu pot înțelege de ce apĕră pe Românĭ cu atâta căldură! *E posibil, e chiar probabil, că guvernul nostru a comis erorĭ în negocierile cu statul vecin*; acésta însĕ nu e un motiv, ca pressa ungară sĕ ne condamne. După părerea mea, Bulgaria și Ungaria, două țĕrĭ de mare viitor, n'ar avé decât sĕ profite fiind în termenĭ bunĭ, *mai mult chiar decât s'ar puté spune*. Cred decĭ, că Ungaria ar avé interesul sĕ ne apere și sĕ combată pretențiile Românilor, ale căror tendințe naționaliste le cunósce în de-ajuns“.

Sarafoff după-ce a făcut procesul cabinetului din Bucurescĭ, care a întreprins o gónă contra elementelor strĕine, mai ales contra elementului bulgar, silindu-l sĕ emigreze séu sĕ se contopéscă, vorbesce de Kuțovlahii din Macedonia, carĭ sunt „cel mult în numĕr de cincĭ-ḑecĭ pe mii“, dovedind publicistului meghiar, că în zadar guvernul român a căutat sĕ facă din ei un element etnic, și că Bulgarii nicĭ nu-i bagă în sémă pe Kuțovlahĭ.

Vorbind de conflict, și întrebat de publicistul maghiar, décă crede în posibilitatea unui rĕsboiŭ cu România, domnul Sarafoff a rĕspuns, cu un ton óre cum enigmatic: „Un rĕsboiŭ e tot déuna posibil, chiar atuncĭ când nu e de prevĕḑut“.

*

Intr'o convorbire pe care un ḑiarist din Viena a avut'o cu ministrul de comerciŭ al Bulgariei, *Nacevicĭ*, acesta a declarat, că n'a făcut acolo nicĭ un pas oficial. După părerea ministrului bulgar, situația este agravată prin considerația firéscă fața de numĕroșii macedonenĭ în Bulgaria. Acest element, care desfășură în continuu o activitate politică plină de agitațiunĭ, numĕră mii de ómenĭ. Nu este cu putință a-se lua mĕsurĭ draconice, dér se pot înfrâna și sĕ se trécă fără considerațiă la ordinea ḑilei.

Guvernul bulgar vede, că și în Macedonia se simte lipsa multor reforme și doresce sĕ se facă acolo o îmbunĕtățire, fără ca prin acésta sĕ voiéscă a turbura pacea Europei.

Sub astfel de împrejurărĭ nu rĕmâne altceva de făcut, decât ca decisiunea asupra cestiunei, care a provocat cérta, sĕ fiă deferită tribunalelor din Bulgaria, carĭ vor pedepsi pe cei vinovațĭ...

Nu mĕ îndoiesc, că în privința ultimului conflict ambii primĭ-miniștri, bulgar și român, sunt animațĭ de cele mai bune disposițiunĭ și că ministrul nostru de interne Radoslavoff, va fi destul de energic pentru a afla mijlóce, ca sĕ reguleze pe deplin cestiunile puse pe tapet de d-l Carp.

Prințul Ferdinand doresce, ca sĕ dispară cât de repede posibil norii de pe cerul bulgar. Acéstă dorință de sigur, că se va împlini, dér nu trebue sĕ se pretindă, ceea ce ar puté sĕ fiă jignitor onórei Bulgariei și sĕ periciliteze interesele cele mai importante ale acesteia.

SCIRILE ḐILEI.

10 (30) Septemvrie.

M. S. Regele Carol va pleca din Ragaz aḑĭ, Joi, 7 (20) Septemvrie, pentru a merge la castelul Weinburg, unde va sta până la căsĕtoria nepotului sĕu princi pele Albert al Belgiei. După căsĕtoriă, care se va sĕvêrși în München la 9 Septemvrie (20 Octomvrie) Majestatea Sa se va întórce direct în țéră.

Dar pentru biserica română din Paris. Prințul Alexandru Vogoride din Paris a dăruit capelei române de-acolo mai multe odăjdii și sfite de aur și o mulțime de alte obiecte de aur, în valóre de peste 17.000 lei. Ministeriul român al cultelor a trimis prințului o telegramă de mulțumire.

Numĕrul Mohamedanilor. Guvernul otoman a statorit numĕrul Mohamedanilor, câțĭ se află pe întreg pămêntul, cu cifra de *196.500.000*; dintre aceștia se află: în Turcia europeană 28 de milióne; în Asia mică, Beludjistan și India 99 milióne, în China 20 milióne, în Africa 36 milióne și 500.000, în alte părțĭ ale lumei 23 milióne.

Concert. In 3 Octomvrie va fi concertul virtuóselor pianiste *Elsa* și *Grethe Krummel*. Acest concert promite a deveni unul dintre cele mai succese dintre câte s'au dat anul acesta la Brașov, și de aceea nu putem decât sĕ-l recomandăm cu căldură publicului românesc. Domnișórele Krummel ne sunt deja cunoscute din concertele date în anii trecuțĭ, dér nu numai noi le-am admirat, ci talentul lor estra ordinar și virtuositatea, cu care cântă la două piane aceleașĭ bucățĭ, au fost aplaudate și în centrele marĭ musicale ale strĕinătății, precum în Lipsca, Berlin, Viena etc. La acest concert a binevoit a-șĭ da concursul sĕu și d-na *Maria Dima*, a cărei voce frumósă de alt și a cărei interpretare adevĕrat artistică, ne-a încântat deja în concertul din Iunie al Reuniunei nóstre de cântărĭ. Debutul dómnei Dima va fi un motiv mai mult, pentru care Românii pricepĕtorĭ de musică vor merge la acest concert.

Epilogul atentatului dela Monza. După cum se telegraféză din Roma s'au terminat cercetările disciplinare pornite contra funcționarilor, a căror negligență séu negrije a ușurat ducerea în deplinire a faptei scelerate a lui Bresci. Sub-locotenentul de poliția, care a fost însărcinat cu paza persónei regelui Umberto, din pedépsă va fi transferat la Sardinia. Vor mai fi pedepsițĭ prefectul din Monza, deóre-ce el a învitat pe regele Umberto sĕ mérgă în mijlocul poporului, când s'au împărțit premiile; apoi căpitanul de poliția, fiind-că el a fost insciințat printr'o epistolă despre atentatul lui Bresci. El însĕ n'a dat importanță epistolei. Afară de aceștia au mai fost pedepsițĭ o mulțime de polițiștĭ.

O călĕtoriă pe Mare a familiei regale din Spania. Jurnalul „Imparcial“ istorisesce un cas nostim, ce s'a întêmplat de-ună-ḑĭ cu ocasia unei preumblărĭ pe Mare a curții spaniole, care mergea la sătulețul de pescarĭ „Estaca de Vares“. Alcadul (primarul) din acea localitate, surprins de visita regală, se urcà pe bordul yachtului „Giralda“ pentru a saluta pe regina-regentă și pe micul rege. Indată însĕ ce se vĕḑù în fața înalților óspețĭ, bravul primar nu găsi cuvinte pentru o vorbire ocasională, ci puse mâna pe umerii tênĕrului rege, îl privi dela cap până la picióre și zimbind, îi ḑise în naivitatea sa: „Hm, Dómne, Dómne, ce rege drăguț îi ăsta!“

Protestele Burilor.

Din Durban se anunță, că președinții *Krüger* și *Steyn* au dat o contra-proclamația, în care declară *anexarea ca nulă* și ḑice, că *republicele nu se vor supune nicĭ-odată Angliei.*

Deputațiunea bură protestéză de asemenea contra proclamației lordului Roberts, prin care se susține, că președintele Krüger, trecênd granița, ar fi dimisionat. Dimpotrivă Krüger a plecat cu *legală autorisațiune* a consiliului administrativ al Transvaalului, în urma hotărîrei din 1899 a „Volksraad“-olui.

*

Apelul adresat de deputația republicelor sud-africane se termină ast-fel:

„Orĭ-cât de durerósă ar fi fost pentru poporul nostru atitudinea Englesilor, ea se mai putea înțelege atât timp, cât a fost vorba de un rĕsboiŭ regulat. Dér cuvêntul de mijlocire nu se va pronunța acum când Marea Britanie calcă în picióre prin anecsărĭ teoretice principiul dreptului ginților pentru a-șĭ deschide în chipul acesta calea la tóte actele de violență și, décă e posibil, la esterminarea completă a unui popor liber? In numele dreptățeì, în numele umanității, ne adresăm tuturor popórelor, a căror inimă bate pentru noi, și le cerem sĕ vină în acest moment estrem în ajutorul poporului nostru și sĕ ne scape patria. Avem speranță în Dumneḑeu, că apelul nostru va fi ascultat“.

ULTIME SCIRI.

Berlin, 19 Septemvrie. Ḑiarul „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“, face cunoscut, că contele de *Bülöw*, ministrul de esterne al Germaniei, a adresat puterilor o circulară în care spune, că prima condițiune pentru raporturile diplomatice cu China e estradarea instigatorilor crimelor comise la Peking, crime, carĭ sunt în contra dreptului ginților. In descoperirea instigatorilor miniștri strĕinĭ din Peking ar puté face mărturisirĭ de o netăgăduită valóre și ireproșabile. Circulara propune, ca miniștri din Peking sĕ fiă însărcinațĭ sĕ arate pe principalii criminalĭ.

Haga, 19 Septemvrie. Sosirea lui Krüger se aștéptă pe la mijlocul lui Octomvrie.

Sofia, 19 Septemvrie. Principele Ferdinand a sosit aḑĭ aicĭ, venind din Filipopol.

DIVERSE.

Regele și vizitiul. Ḑiarele din Roma istorisesc despre noul rege italian Victor Emanuel III, următorul episod interesant: Regele s'a aflat ḑilele din urmă în Neapol și într'o séră plecà la preumblare. Nu avea cu sine, decât un funcționar de al curții cu care împreună se urcà într'o trăsură, ce o aflase mai curênd pe stradă. Vizitiul, care creduse, că ómenii din trăsura sa sunt de acelașĭ rang, începù sĕ vorbéscă și se plânse, că acum le merge rĕu visitiilor în Neapol, deóre-ce mai toțĭ umblă cu tramvaiul și birjarii abia décă mai capĕtă vre-un mușteriu. Nimenea nu-i póte ajuta, decât *póte regele*, la care se va și trimite o deputațiune. Regelui i-au plăcut vorbele vizitiului și l'a întrebat, ce părere are despre schimbarea de tron? — Ah, ḑise vizitiul! Pentru regele Umberto ne pare fórte rĕu. A fost un bărbat bun și fórte brav și acésta i-a pricinuit perirea. Regele cel nou pare a fi fórte suspect și, décă vrețĭ sĕ scițĭ domnilor, eu așa cred, „că domnia sa“ è un om fórte șiret. — Regele a primit suriḑênd rĕspunsul, ce i-s'a dat din partea vizitiului. — Intr'acestea trăsura ajunse la palatul regal. — Mână în curte! ḑise Regele! — Dér sentinela nu ne lasă! observà vizitiul. — Dă numai înainte! Trăsura intrà, sentinela presentà armele, vizitiul rĕmase uimit. Dér mai mare i-a fost mirarea, când un servitor se presentà și-i puse în mână o banconotă de 10 lire cu cuvintele: Primesce-țĭ bacșișul, ce ți-l trimite Majestatea Sa!

*

O istoriă curat americană comunică revista „Progres Médical“. In America face mare sensațiă între medicĭ și antropologĭ o fată tênĕră. Acésta, o corcitură de rassă albă și neagră, are însușirĭ ca nimenĭ în lume, séu mai bine ḑis, pare a fi lipsită de órĭ-ce simț fisic. Nu numai suprafața corpului ei este nesimțitóre pentru orĭ-ce atingerĭ séu rănirĭ, ci și organele ei interne sunt ca amorțite, lipsite de orĭ-ce simțĕmênt. La esperiențele făcute, medicii putură sĕ-i atingă pelea cu ferul ars, și sĕ o rănéscă cu orĭ-care alt instrument ascuțit, fără a se produce cea mai mică impresiă asupra fericitei posesóre a acestui corp miraculos. Chiar cu arma de foc s'ar fi tras asupra ei și glonțul i-a străbătut unul din brațe, fără ca ea se simtă decât o ușóră impresiune. Pe lângă acésta, se mai constată și o resistență supranaturală contra orĭ-cărei otrăvĭ: arsenicul și ciancalinul n'avură nicĭ un efect asupra fetei, ca și inoculațiile cu bacterii de tifos, coleră și tuberculosă. D-rul Playfair, un cunoscut neorog, pe a cărui autoritate se și baséză acéstă istorióră, a declarat, că fata în cestiune este sigură contra orĭ-cărei bóle și trebue sĕ ajungă o bătrânețe fórte adêncă și numai lesiunĭ grave la creerĭ și colona ei vertebrală îi pot causa óre-carĭ suferințe. După esperiența medicilor, lipsa de simțĕminte fisice este o raritate și e trecĕtóre la óre-carĭ bolnavĭ de nervĭ, ér nicĭ-odată durabilă și nicĭ-odată la ómenĭ sănĕtoșĭ. Casul ne mai pomenit al tinerei molate, născute acum 27 anĭ pe insula Trinidad, nu se póte esplica decât printr'un fel de degenerare a nervilor și astementului, pe când nervii motoricĭ, de carĭ depinde activitatea musculaturei, au rĕmas sănĕtoșĭ.

Literatură.

Noțiunĭ de Economia Vitelor, prețiósa scriere economică a d-lui *I. St. Furtuna*, edițiunea *a treia* cu 137 ilustrațiunĭ și 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce privesce o bună gospodăriă, începênd dela boi, cai, oi, capre, porcĭ, măgarĭ, și așa pe rênd până la cel din urmă puiŭ de găină, gâscă, curcă, rață, ba merge chiar până la ouă arătând și acestea cum se păstréză, carĭ sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscință de causă și fórte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România și e aprobat de ministeriul român al cultelor și instrucțiunei publice pentru scólele și pentru biblotecile poporale. Se póte procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“ cu 2 cor. (plus 10 banĭ porto.)

*

Din *„Cura de apă“* ed. IV, apărută de curênd, se pot procura esemplare și dela Tip. „A. Mureșianu“ cu 3 cor. plus 20 banĭ porto. Legată în scórță și cu esterior plăcut 4 cor. plus 30 b. porto. Cura lui Kneipp e cunoscută în tótă lumea și scrierile sale cu prețiósele povețe igienice ar trebui sĕ se afle în tótă familia, precum și în bibliotecile poporale, căcĭ țĕranii pot profita mai mult de ele. Opul cuprinde peste 600 pag, și are o scală alfabetică a tuturor bólelor și povețelor de carĭ se tractéză în op, în numĕr cam de *2200*.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,
se pot procura următórele cărţi:

Scrieri scolare.

Istoria pedagogiei de *V. Gr. Borgovan* O carte nouă şi de mare interes pentru toţi bărbaţii de şcólă. Preţul 1 fl. 50 cr. (cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul scólelor poporali din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor). Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechiu) costă 25 cr., ér partea II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în şcóla poporală de *Iuliu Pop*, învěţător în Năsěud. Teoria, praxă şi cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catechetic pentru primii ani şcolastici, ca îndreptar pentru catecheţi, învěţători şi părinţi, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, profesor la seminariul din Blaşiu Preţul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

„Invěţătură creştinéscă“ séu *Catechismul mare* pentru tinerimea greco-cath. *Ediţiunea III.* (1898). Cu binecuvêntarea episcopului de odinióră al Gherlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunětăţiri şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag., format 8⁰, e legată solid şi costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

Gramatica limbei române, pentru şcolele inferióre, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Papiu*. Partea I. Etimologia. *Ediţiunea II.* Preţul 50 bani.

Cărţi pentru comercianţi
şi funcţionari de bancă:

Idei fundamentale în economia politică de *Ioan Socaciu*, vechiu profesor la scólele com. r. din Braşov. Preţul 65 cr.

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu*. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni şi pe dile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate aměnunţit. Preţul 40 cr. (+ 3 cr. porto.)

„Curs complet de corespondenţa comercială“ de *I. C. Panţu*. Conţine modele de circulare, scrisori de informaţiuni, recomandaţiuni şi acreditive; scrisori în comerciul cu mărfuri, comisiune şi espediţiune; cestiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede, cupóne etc. Preţul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din *Contabilitatea duplă* de *I. C. Panţu*, prof. la şcóla comerc. superióră din loc. Tractéză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple, pe cari studiindu-le cu atenţiune, póte ori şi cine sě înveţe ţinerea socotelelor în economia proprie şi în afacerile comerciale. Preţul 50 cr. + 5 cr. porto.

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu*. Acéstă nouă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.* Preţul broş. 2 coróne (+ 10 bani porto).

Cărţi cu preţuri reduse.

Atragem atenţiunea cetitorilor asupra cărţilor de mai jos, cari se vênd cu preţuri reduse, ba chiar *numai pe jumětate, de cum s'au věndut până acum.*

1) *Lascar Viorescu, O icónă a Moldovei din 1851* de *Wilhelm de Kotzebue*. E cunoscută acéstă scriere ca o lucrare istorică de mare valóre în literatura nóstră, Conţine 268 pag. cu tipar curat şi hârtie de lux. Preţul în loc de 4 cor., cum s'a vêndut până acum, este adi numai *2 cor.* (+ 30 bani porto.)

2) *Poesii* de *Veronica Micle*, regretata nóstră poetă. Conţine 144 pag. In loc de 3 cor., se vinde numai cu *1 cor. 50 b.* (+ 10 b. porto).

3) *Poesii complecte* de Carol *Scrob*. Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaţilor noştri şi poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Preţul s'a redus dela 4 la *2 cor.* (+ 20 b. porto).

4) *Instrucţiunea gimnasticei* în scólele de băeţi şi de fete. Cu 57 figuri în text, de *D. Ionescu*, profesor de gimnastică la liceul Lazăr şi la şcóla normală de institutori din Bucuresci. Preţ. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru învěţători.

5) *Originea monedelor* (a banilor) de *M. C. Suţu*, o interesantă conferenţă ţinută la Ateneul Român din Bucuresci. In loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) *Poesii* de *F. M. Stoenescu*. Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut şi bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română şi versurile sale frumóse nu au lipsă de laudă, căci se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) *„Vréi sě te iubéscă bărbatul?* Broşura cu acest titlu conţine poveţe practice serióse şi fórte potrivite pentru familiile bune. Preţul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto).

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Septemb. 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.—
Renta de coróne ung. 4%	90.60
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$%	120.30
Impr. căil. fer. ung. înargint. $4^1/_2$%	98.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.50
Bonuri rurale ungare 4%	90.15
Bonuri rurale croate-slavone	93.—
Impr. ung. cu premii	162.75
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	142.75
Renta de argint austr.	97.45
Renta de hârtie austr.	97.15
Renta de aur austr.	116.40
Losuri din 1860	131.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	17.14
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	676.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	660.50
Napoleondori	19.31
Mărci imperiale	$118.32^1/_2$
London vista	$242.02^1/_2$
Paris vista	96.20
Rente de coróne austr. 4%	97.80
Note italiene	90.20

Cursul pieţei Braşov.

Din 19 Septembre 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.08	Vênd.	19.12
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.90
Napoleond'ori.	Cump.	19.26	Vênd.	19.30
Galbeni	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusesci	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărci germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcesci	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1900.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:
I. Trenul mixt la óra 5·8 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·48 min. séra.
IV. Tr. acc. la óra 10·26 min. séra. (Arad)

Dela Braşov la Bucuresci:
I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 11 a. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
IV. Tr. acc. la óra 5·14 m. dim. (dela Arad).

Dela Braşov la Kezdi Oşorheiu:
I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad, Ciuc-Szereda, la óra 3·20 min. nóptea.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 m. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda).

Dela Braşov la Zěrnesci (gar. Bartolomeiu).
I. Trenul mixt la óra 9·2 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.
III. Tr. mixt, la óra 9·30 min. séra.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:
I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:
I. Tr. acc. peste Arad la óra 5·7 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 8 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiu la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 10·25 min. séra.

Dela Bucuresci la Braşov:
I. Trenul mixt, la óra 6.58 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
II. Trenul accel. la óra 2·18 min. p. m.
III. Trenul mixt, la óra 9·27 min. p. m. (din Maiu 15 — 15 Sept.)
IV. Trenul acelerat, la óra 10·14 m. séra.
V. Tren de pers. la óra 2.10 min. p. m. (din 1 Iulie, Joia şi în tóte sěrbătorile).

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:
I. Trenul de persóne la óra 8·25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda şi Ciuc-Gyimes).
II. Trenul de pers. la óra 1·51 m. p. m.
III. Trenul mixt, la óra 6·48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Sereda).
IV. Tr. mixt, la óra 10·4 m. séra (pl. dela St.-Georgiu, în Iul. 1 — 15 Sept. în tóte sěrbătorile).

Dela Zěrnesci la Braşov (gar. Bartolomeiu).
I. Trenul mixt la óra 7·2 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Tr. mixt la óra 8·18 min. séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:
I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
III. Trenul de pers. la óra 1·51 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·48 min. séra
V. Tr. mixt la óra 10·04 min. séra. (din Palanca dela 1 Iulie — 15 Sept. în tóte sěrbătorile).

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.